UNIWERSYTET EKONOMICZNY W POZNANIU

UNIWERSYTET EKONOMICZNY W POZNANIU · KATEDRA INFORMATYKI EKONOMICZNEJ

Seminarium dyplomowe

Spotkanie 5 · odsyłacze i bibliografia w stylu APA 7
rok akademicki 2026/2027 · praca licencjacka · dr inż. Szczepan Górtowski

Po tym spotkaniu

- wstawiasz odsyłacz: nazwisko, rok i strona — w nawiasie
- rozróżniasz jednego, dwóch i trzech autorów: „i” albo „i in.”
- opisujesz w bibliografii artykuł, książkę, rozdział i stronę internetową
- poprawiasz angielskie reguły generatora na polskie
- parafrazujesz z odsyłaczem — bez niego to plagiat

Dziś: odsyłacz, bibliografia, uczciwość

Odsyłacz

Co piszesz w nawiasie w tekście.

Bibliografia

Jak opisujesz źródło na końcu pracy.

Uczciwość

Parafraza, cytat i plagiat.

Dziś źródła z Zotero zamieniasz w odsyłacze i bibliografię

Produkt spotkania 4: 10 źródeł w Zotero. Dzisiejszy: bibliografia 15 pozycji w APA 7.

SEMESTR 1 · spotkania 1–8

1	2	3	4	5	6	7	8
Wymagania i plan roku	**Temat i problem**	**Cel i metoda**	**Szukanie literatury**	**Cytowanie APA 7**	**Plan pracy**	**Plik pracy: Word lub LaTeX**	**Przegląd literatury**
→ 3 kandydaci tematu	*→ karta tematu*	*→ cel i cele szczegółowe*	*→ 10 źródeł w Zotero*	*→ bibliografia 15 pozycji*	*→ konspekt*	*→ plik w szablonie*	*→ 5 stron rozdziału 1*

SEMESTR 2 · spotkania 9–16

9	10	11	12	13	14	15	16
Dane i badanie	**Wykresy i tabele w pracy**	**Styl naukowy i redakcja**	**AI i system JSA**	**Wstęp, zakończenie, streszczenie**	**Kontrola przed złożeniem**	**Prezentacja na obronę**	**Próbna obrona**
→ plan badania, dostęp do danych	*→ rysunki rozdziału 3*	*→ rozdział 2 po redakcji*	*→ rejestr użycia AI*	*→ wstęp i zakończenie*	*→ praca do złożenia*	*→ slajdy na obronę*	*→ odpowiedzi na pytania*

Ćw. 0 · Cztery błędy w jednym akapicie

10 min

1. Przeczytaj akapit po prawej — odsyłacze mają cztery błędy.
2. Podkreśl każdy błąd i zapisz poprawną wersję.
3. Sprawdź z sąsiadem w zarządzeniu 74/2022, cz. II.

PYTANIE

Ile błędów znalazłeś i jak brzmią poprawione odsyłacze?

AKAPIT ĆWICZENIOWY (TREŚĆ ZMYŚLONA)

Modele językowe coraz częściej piszą zapytania do baz danych (Walker & Allen, 2004). Inne badania (Bradley, Kim i Lee, 2021) wskazują błędy w złączeniach tabel. Jak zauważa Nowak (2016 str. 12), najtrudniejsze są pytania o okresy.

Klucz do ćw. 0: 4 błędy w trzech odsyłaczach

Reguły: zarządzenie 74/2022, cz. II.

Było	Powinno być	Reguła
(Walker & Allen, 2004)	(Walker i Allen, 2004)	praca po polsku: „i”, nie „&” (II 2.2.1)
(Bradley, Kim i Lee, 2021)	(Bradley i in., 2021)	od trzech autorów „i in.” (II 2.2.1)
Nowak (2016 str. 12)	Nowak (2016, s. 12)	rok i stronę oddziela przecinek (II 1.1)
str. 12	s. 12	skrót strony: „s.” (przykłady II 1.1–1.2)

WNIOSEK

Dwa z czterech błędów to angielskie nawyki. Po polsku: „i”, „i in.”, „s.”.

01

Odsyłacz: nazwisko, rok i strona w nawiasie

Strona w odsyłaczu jest obowiązkowa przy parafrazie i cytacie

> *„Umieszcza się je w nawiasie okrągłym (…) podając nazwisko autora (bez inicjałów imion), rok wydania publikacji oraz numer strony lub zakres stron (w zależności od kontekstu, obowiązkowo w przypadku parafrazowania tekstu lub dosłownego przytaczania fragmentu tekstu).”*
>
> — Zarządzenie nr 74/2022 Rektora UEP, załącznik, cz. II, 1.1

CO Z TEGO WYNIKA

Odsyłacz do całej pracy — np. przy przeglądzie badań — może być bez strony. Gdy przytaczasz albo streszczasz konkretną myśl, strona jest obowiązkowa.

Jeden autor, dwóch, trzech: (Nowak), (Walker i Allen), (Bradley i in.)

Przypadek	Praca po polsku	Praca w języku obcym	74/2022
jeden autor	(Nowak, 2010)	(Nowak, 2010)	II 2.1
dwóch autorów	(Walker i Allen, 2004)	(Walker & Allen, 2004)	II 2.2.1
trzech i więcej	(Bradley i in., 1999)	(Bradley et al., 1999)	II 2.2.1
ze stroną	(Nowak, 2009, s. 123)	(Nowak, 2009, p. 123)	II 1.1
nazwisko w zdaniu	Nowak (2009, s. 271) twierdzi, że	Nowak (2009, p. 271) claims that	II 1.2

ZAPAMIĘTAJ

Od trzech autorów zawsze „i in.” — już przy pierwszym odsyłaczu.

Sześć przypadków szczególnych — wszystkie w zarządzeniu

Przypadek	Odsyłacz	Uwaga	74/2022
autor korporatywny	(NBP, 2014)	skrótowiec albo pełna nazwa	II 3
bez autora	(„Inflacja”, 2020)	tytuł albo pierwsze słowa	II 4
bez roku	(Walker, b.d.)	„b.d.” — w obcym „n.d.”	II 5
kilka prac w nawiasie	(Barczyk, 2006; Clee i Fahy, 1993; Nowicki, 2017)	alfabetycznie, średnik	II 6.2
ten sam autor i rok	(Gerbaudo, 2009a, 2009b, 2009c)	litery a, b, c także w bibliografii	II 6.3
cytowanie pośrednie	(Friedman, 1963, za: Allport, 2008)	w bibliografii tylko źródło wtórne	II 7.2

Do 40 wyrazów w cudzysłowie, dłuższy cytat w bloku

Zarządzenie 74/2022, cz. II, 8.2–8.3. Przykład z zarządzenia.

KRÓTKI CYTAT

- Jeśli cytowany fragment zawiera mniej niż 40 wyrazów, należy go włączyć w tekst w cudzysłowie.
- Strona w nawiasie zaraz po cytacie.

DŁUGI CYTAT

- Cytowany fragment zawierający powyżej 40 wyrazów powinien być wyodrębniony jako oddzielny blok z wcięciem akapitowym oraz pozbawiony cudzysłowów.
- Odsyłacz za ostatnim znakiem interpunkcyjnym.

Stan negatywnych emocji i frustracji najlepiej oddaje skrajna wypowiedź Krugmana (2009): „Większość z tego, co stworzono w ramach makroekonomii w ciągu 30 lat, okazało się w najlepszym razie bezużyteczne lub w najgorszym razie szkodliwe” (s. 20).

Przykład krótkiego cytatu z zarządzenia 74/2022, cz. II, 8.2.

Piszesz po polsku: „i”, „i in.”, „s.”, „W:”, „red.”

Element	Praca po polsku	Praca w języku obcym
autorzy: dwóch	i	&
autorzy: trzech i więcej	i in.	et al.
strona, strony	s.	p., pp.
brak roku	b.d.	n.d.
cytowanie pośrednie	za:	as cited in
rozdział w książce	W:	In
redaktor, redaktorzy	red.	Ed., Eds.
wydanie	wyd. 2	2nd ed.

02

Bibliografia: alfabetycznie, bez numerów, z DOI

Sześć reguł bibliografii z zarządzenia 74/2022

Reguła	74/2022
tylko teksty, na które powołujesz się w pracy	III 1.1
alfabetycznie, bez numerów; pierwszy wiersz bez wcięcia, kolejne wcięte	III 1.2
kilka prac jednego autora — od najstarszej	III 1.3
od 2 do 20 autorów: wszyscy, przed ostatnim „i”	III 1.4
DOI na końcu jako https://doi.org/…; po DOI i URL bez kropki	III 2.1
bez „Pobrane z” — chyba że tekst nie ma daty i może zniknąć	III 2.1

Artykuł i książka: rok w nawiasie, tytuł książki kursywą

Wzór i przykład z zarządzenia 74/2022, cz. III, 2.1 i 2.3.

ARTYKUŁ

Nazwisko, I. (rok). Tytuł artykułu. *Tytuł czasopisma, rocznik*(zeszyt), strony. DOI

Kieruj, N. D. i Moors, G. B. (2010). Variations in response style behavior by response scale format in attitude research. *International Journal of Public Opinion Research, 22*, 320–342. https://doi.org/10.1093/ijpor/edq001

KSIĄŻKA

Nazwisko, I. (rok). *Tytuł książki*. Wydawnictwo.

Adamczyk, M. B. (2012). *Prawne aspekty funkcjonowania systemów bezpieczeństwa wybranych państw Unii Europejskiej*. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Rozdział, strona WWW, Wikipedia: „W:” i adres bez kropki

Wzory i przykłady z zarządzenia 74/2022, cz. III, 2.5 i 2.13.

ROZDZIAŁ

Nazwisko, I. (rok). Tytuł rozdziału. W: I. Nazwisko (red.), *Tytuł książki* (s. od–do). Wydawnictwo.

Krok, K. (2006). Współczesne spojrzenie na obszary przygraniczne w Europie. W: G. Gorzelak i K. Krzyk (red.), *Nowe granice Unii Europejskiej – współpraca czy wykluczenie?* (s. 47–57). Wydawnictwo Naukowe Scholar.

STRONA INTERNETOWA

Autor albo instytucja. (rok). *Tytuł*. Adres URL

World Health Organization. (2014). *Norway*. http://www.who.int/countries/nor/en/

WIKIPEDIA

Tytuł artykułu. (b.d.). W: Wikipedia. Pobrane dzień miesiąc rok z adres URL

Prawo cytatu. (b.d.). W: Wikipedia. Pobrane 6 czerwca 2014 z http://pl.wikipedia.org/wiki/Prawo_cytatu

Generator daje reguły angielskie — poprawiasz sześć rzeczy

Generator (Zotero, biblatex) daje	W pracy po polsku piszesz
Walker, A., & Allen, B.	Walker, A. i Allen, B.
et al.	i in.
In	W:
pp. 47–57	s. 47–57
(Eds.)	(red.)
Retrieved from	— (pomijasz)

ZARZĄDZENIE 74/2022

W przypadku tworzenia pracy w języku polskim należy zwrócić uwagę na pisownię wybranych skrótów (np. „W:”, „i in.”) i dokonać stosowanych poprawek.

Ćw. 1 · Popraw sześć opisów bibliograficznych

20 min

1. Spójrz na sześć opisów na następnym slajdzie.
2. Przy każdym zapisz, co jest źle — albo „poprawny”.
3. Popraw opisy według ściągi APA 7 (strona 2).
4. Porównaj z sąsiadem: czy znaleźliście te same błędy?

NA CO PATRZYSZ

- „i” czy „&”, „W:” czy „In”, „s.” czy „pp.”
- rok w nawiasie zaraz po autorach
- DOI jako https://doi.org/…
- „Pobrane z” tylko przy tekstach bez daty
- kropka na końcu — nie po DOI i URL

PYTANIE

Ile z sześciu opisów było poprawnych?

Sześć opisów do poprawy: znajdź, co łamie zarządzenie

Opisy przerobione z przykładów zarządzenia 74/2022. Jeden jest poprawny.

1. Kieruj, N. D., & Moors, G. B. (2010). Variations in response style behavior by response scale format in attitude research. *International Journal of Public Opinion Research, 22*, 320–342. doi:10.1093/ijpor/edq001.

2. Adamczyk M. B., 2012, *Prawne aspekty funkcjonowania systemów bezpieczeństwa wybranych państw Unii Europejskiej*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

3. Krok, K. (2006). Współczesne spojrzenie na obszary przygraniczne w Europie. In G. Gorzelak & K. Krzyk (Eds.), *Nowe granice Unii Europejskiej – współpraca czy wykluczenie?* (pp. 47–57). Wydawnictwo Naukowe Scholar.

4. Robbins, M. B. (2015). Licensed to game. *Library Journal, 140*(5), 79–85. Pobrane z http://search.proquest.com/docview/166179657

5. World Health Organization. (2014). *Norway*. http://www.who.int/countries/nor/en/

6. Prawo cytatu. (2014). Wikipedia. http://pl.wikipedia.org/wiki/Prawo_cytatu

Rezultat ćw. 1: poprawny był tylko opis 5

Nr	Co poprawić
1	„&” → „i” bez przecinka; DOI jako https://doi.org/…; bez kropki na końcu
2	przecinek po nazwisku; rok w nawiasie; bez miejsca wydania
3	po polsku: „W:”, „i”, „(red.)”, „s.”
4	bez „Pobrane z” — tekst ma rok
5	poprawny
6	„b.d.”, „W: Wikipedia” i data pobrania

SPRAWDŹ U SIEBIE

Poprawne wersje są na ściądze APA 7 — przykłady z zarządzenia.

03

Parafraza bez odsyłacza to plagiat

Zarządzenie mówi wprost: parafraza bez odsyłacza to plagiat

„Przywoływanie cudzych myśli w oryginalnym brzmieniu lub parafrazowanie ich bez udokumentowania tego w formie odsyłacza stanowi naruszenie prawa – plagiat.”

— Zarządzenie nr 74/2022 Rektora UEP, załącznik, cz. I

CO Z TEGO WYNIKA

Plagiat to nie tylko kopiowanie. Cudza myśl twoimi słowami też wymaga odsyłacza — ze stroną.

Parafraza to twoje zdanie, twój układ i odsyłacz

Tekst źródłowy: zarządzenie 74/2022, cz. I. Przykład parafrazy złej i dobrej.

ORYGINAŁ

Odsyłacze bibliograficzne i wykaz literatury w stylu APA-7 można przygotować przy użyciu jednego z generatorów lub menedżerów bibliografii (m.in. Zotero, Mendeley, EndNote). Jednak z reguły będzie to styl respektujący zasady języka angielskiego.

ŹLE

Odnośniki i spis literatury w stylu APA-7 da się zrobić za pomocą generatorów lub programów do bibliografii, ale zwykle będzie to styl zgodny z regułami angielskimi.

DOBRZE

Menedżery bibliografii, takie jak Zotero, przyspieszają pracę, ale w tekście po polsku wymagają ręcznych poprawek, bo stosują reguły angielskie (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, 2022, s. 1).

DLACZEGO ŹLE

Ta sama budowa zdania, podmienione słowa i brak odsyłacza. Program antyplagiatowy tego nie złapie — promotor i recenzent tak.

Na następne spotkanie

- popraw w Zotero polskie skróty w swoich pozycjach
- przygotuj bibliografię co najmniej 15 pozycji naukowych według zarządzenia 74/2022
- przynieś wstępny plan rozdziałów — spotkanie 6 to konspekt

Trzy rzeczy do zapamiętania

3

elementy odsyłacza: nazwisko, rok, strona

i in.

od trzech autorów — po polsku

0

parafraz bez odsyłacza

DZIĘKUJĘ

dr inż. Szczepan Górtowski

Katedra Informatyki Ekonomicznej · Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

szczepan.gortowski@ue.poznan.pl · dyżury: kie.ue.poznan.pl/pl/dyzury/